

Diskuse o řízení ke jmenování profesorem

Z diskuse k postupu prezidenta republiky při řízení ke jmenování profesorem

Autoři příspěvků: J. Steidl, L. Pátý, T. Zima, V. Roskovec, J. Zlatuška.

Titulky ad 2 až 5 redakce Záznamu (M.Č.)

1. **J. Steidl:** Řízení ke jmenování profesorem v rezortu obrany.
2. **L. Pátý:** Proč jmenování profesorů hlavou státu.
3. **T. Zima** (převzato ze zveřejněné tiskové verze rozhovoru v rozhlase): Dodržovat zákony.
4. **V. Roskovec:** Reakce České konference rektorů.
5. **J. Zlatuška:** Z pasáží rozsudku Nejvyššího správního soudu.

Řízení ke jmenování profesorem v rezortu obrany

pplk. Mgr. Jiří Steidl, MBA
Ministerstvo obrany, Odbor vzdělávací politiky

Proces probíhá následovně:

Návrh Vědecké rady Univerzity obrany v Brně předkládá rektor–velitel školy prostřednictvím ministra obrany. Z Ministerstva obrany jsou návrhy na jmenování profesorem postoupeny do Vojenské kanceláře prezidenta republiky, poté přímo panu prezidentovi, resp. civilní Kanceláři prezidenta republiky, která zabezpečuje vydávání profesorských dekretů. Kontrasignace premiéra na dekretu profesora podstupujícího řízení před Vědeckou radou Univerzity obrany v Brně je úplně stejná, jako je tomu v případě profesorů, jejichž dekrety předkládá do vlády MŠMT. Dekret tedy podepisují oba, prezident i premiér.

Slavnostní ceremoniál býval vždy plně v režii Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, předávání dekretů probíhá v Karolinu, Ministerstvo obrany se vždy připojovalo.

Pokud v poslední době nebyl ze strany prezidenta republiky zájem předávat dekrety osobně, zhostili se této role ministři (školství a obrany). Realita je tedy taková, že Protokol ministra obrany si předávací akci sám zabezpečil. A zřejmě bude takto za prezidentování pana Miloše Zemana i nyní a nadále.

Proč jmenování profesorů hlavou státu

Prof. RNDr. Libor Pátý, CSc.
emeritní profesor Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy
první náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy 1990–1993

Současné vystoupení prezidenta s odmítnutím jmenování některých kandidátů na udělení profesury a následné návrhy s přenesením úlohy prezidenta na jiné činitele jako ministra nebo hlavy senátu je nedobré. Jsem přesvědčen, že vysoké školy, zejména univerzity, jsou rozhodující oporou státu a jeho náležitého směřování. Profesori jsou určujícím faktorem úrovně univerzit. Proto jmenování profesorů by mělo být prováděno hlavou státu, která by tím vyjádřila vážnost postavení profesora.

Dodržovat zákony

Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA
rektor Univerzity Karlovy v Praze, předseda České konference rektorů

Z rozhovoru ČRo Dvojka, 15.5.2015 8:30:

““ [...] v České republice, právním státě, platí určité zákony. [...]

[...] slova pana profesora Jičínského, jednoho z nejvýznamnějších našich právníků: "Sem patří, i když je to záležitost jiného řádu, Zemanovo odmítnutí tří profesorů vysokých škol, které je v rozporu s prezidentským slibem o dodržování ústavy a zákona." [...]

[...] je to sdílená pravomoc s Vládou České republiky, která vyjádřila souhlasné stanovisko svým usnesením 8. dubna a jmenování profesorů je kontrassegnováno premiérem. Nikde není napsáno, ta posuzovací role. K posuzování jsou ustaveny komise vědeckých rad, vědecké rady fakult a vysokých škol, Prostě platí určité zákony, které nejsou jistě dokonalé, ale jsou platné. A na toto mi apelujeme, aby prostě ten proces, který byl, byl dodržován, žijeme ve státě, ve kterém platí nějaké zákony a tyto zákony by měly být dodržovány. Každým od prvního do posledního.““

Reakce České konference rektorů

RNDr. Vladimír Roskovec, CSc.
zástupce ředitelky Centra pro studium vysokého školství Praha
první náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy 1998–1999

Chtěl bych zde připomenout, že ze tří orgánů uvedených prof. Černošským (KPR, MŠMT, ČKR) Česká konference rektorů vyjádřila nesouhlas s tím, že prezident republiky odmítl jmenovat profesorem tři docenty, kteří mu byli spolu s dalšími navrženi Vládou na základě úspěšných řízení ke jmenování profesorem, která proběhla na příslušných vysokých školách.

Z pasáží rozsudku Nejvyššího správního soudu

Prof. RNDr. Jiří Zlatuška, CSc.
Masarykova univerzita, Fakulta informatik
poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
předseda Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu

Z pasáže z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21.5.2008, čj. 4 Ans 9/2007 - 197:

"[...] určující slovo ve vztahu prezidenta republiky a vlády patří vládě všude tam, kde Ústava vyžaduje pro platnost aktu hlavy státu spolupodpis předsedy vlády či jím pověřeného člena vlády (tedy pro realizaci pravomocí dle čl. 63 Ústavy stejně jako pravomoci založené zákonem). Z principu odpovědnosti vlády za tyto akty prezidenta republiky (čl. 63 odst. 4 Ústavy) vyplývá, že určující slovo při realizaci těchto pravomocí má vláda, nikoliv prezident republiky."

"Prezident republiky je orgánem moci výkonné. I na jeho počínání se tudíž beze zbytku vztahuje striktní požadavek uplatňování státní moci jen v případech stanovených zákonem a v jeho mezích (čl. 2 odst. 2 Listiny, respektive čl. 2 odst. 3 Ústavy)."

"Prezidentu republiky tak při aplikaci již platných zákonů nepřísluší, na rozdíl od Ústavního soudu, pravomoc abstraktního posuzování souladu zákonů s ústavním pořádkem. Je toliko oprávněn

a povinen zákony v mezích svých pravomocí aplikovat a při jejich aplikaci je ústavně konformně interpretovat."

"Jak již nicméně Nejvyšší správní soud konstatoval, absolutní či neomezené volné správní uvážení je v právním státě pojmově vyloučeno."

"Úvaha prezidenta republiky při jmenování soudců [*a zjevně i profesorů*] se proto omezuje na kontrolu splnění zákonných podmínek pro jmenování soudcem, stanovených zákonem o soudech a soudcích a souvisejícími předpisy. Tato skutečnost nezakládá ani povinnost jmenovat všechny kandidáty vládou vybrané, ani nevylučuje úvahu při hodnocení charakteristik jednotlivých kandidátů. Úvaha při jmenování se však musí odehrávat výlučně v rámci zákonných podmínek. Prezident republiky proto nemůže v prostoru daném pro jeho uvážení další kritéria nad rámec kritérií zákonem výslovně stanovených vytvořit, tj. vyžadovat splnění kritérií, které zákon neobsahuje."

*

K otázce toho, zda v reakci na současnou situaci není vhodné změnit zákonem stanovené jmenování profesorů prezidentem na jmenování někým jiným, by fakticky důvodová zpráva musela obsahovat konstatování, že důvodem předkládané změny je neplnění zákona prezidentem republiky, tedy porušení ústavního slibu prezidenta zákony dodržovat („Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony (sic!). Slibuji na svou čest, že svůj úřad budu zastávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.“). Situace, kdy by takto novela "napravovala" aktuální porušení ústavní povinnosti, by fakticky nepřímo změnila smysl slibu prezidenta republiky daného Ústavou a činila by tak v obyčejném, nikoli Ústavním zákoně.